

Тема. «Як засяють зірки на Свят-вечір...»Традиції святкування Різдва в Україні, у творчості Богдана Лепкого)

Мета : відновити народні традиції та звичаї, пов'язані із вшануванням свята Різдва Христового; розвивати вміння відчувати неповторну красу художнього слова; виховувати любов і повагу до обрядів, народних звичаїв і традицій.

Обладнання : фотографії церкви, портрет письменника Б.Лепкого, ілюстрації до творів на тему « Різдво», художні книги «Казка мого життя», «Цвіт споминів», презентація «Різдвяні мотиви у творчості Богдана Лепкого», збірка колядок, аудіозапис колядок.

Епіграф. Пустіть дітей приходити до Мене і не забороняйте їм ,
бо таких є Царство Боже. Євангеліє, Лк . 18 , 16.

Ведучий 1. З давніх-давен християни урочисто, схвильовано зустрічають найкраще, світле свято - Різдво Христове. Саме з ним в українців пов'язано багато обрядів і звичаїв. Люди радіють народженню Спасителя, Ісуса Христа.

Ведучий 2. Історія цієї святкової дати наступна. Більше двох тисяч років тому на Землю прийшов Син Божий. Вій прийшов, як приходять у світ прості люди - немовлям. Маленьким хлопчиком лежав у яслах біля тварин. Навіть віслюки та воли вітали його прихід. Земні батьки Ісуса Марія та Йосип дуже раділи, але знали, що їхній син має потім страждати та померти за гріхи людські.

Ведучий 1. Щоб ушанувати Христа, який своєю смертю врятував людство, християни кожного року святкують його народження. У Святвечір люди збираються біля ялинки та куштують святкову кутю. Католики роблять це ввечері двадцять п'ятого грудня, а православні, греко-католики та деякі протестанти — ввечері шостого січня.

Ведучий 2. Зазвичай Різдво в Україні - це родинне свято. Цього дня навідують близьких родичів, вшановують померлих предків, згадують хресних батьків. А молодь та діти йдуть колядувати та розігрувати вертеп, тобто традиційну різдвяну виставу. У вертепі грають колоритні персонажі, вбрані у яскраву одягу. Це рогата коза, дотепний циган,

веселий дід, лікар в окулярах та інші. Молодь вітає всіх навколо з народженням Спасителя та прославляє його.

Ведучий 1. Колядники, за народною традицією, під час обходів дворів вшановували всіх членів родини. Вони виконували величальні пісні господареві, господині, дітям, прославляючи Матір Божу і мале Дитятко. І сьогодні в деяких регіонах країни колядники готують різдвяну виставу-вертеп.

Ведучий 2. До нас ми запросили трьох учасників цієї вистави — пастушків. Вони перші дізналися від Ангела про народження Ісуса Христа і прославляли його .

Інценівка. Учень (зачитує з “Біблії для дітей”)

Недалеко звідти серед ночі були пастирі, що стерегли свої стада . І ось несподівано явився їм ангел Господній, і станув перед ними. Вони перелякалися зо страху . Але він сказав їм :

-Не бійтеся. Я прийшов вам сказати чудову вістку. Нині у Вифлеємі народився Христос. Господь—Спаситель, що на Нього чекав нарід. Ви можете Його побачити, повитого в яслах.

Пастушок 1

Боже милосердний, глянь на твої діти ,
Ми ростем, ми процвітаєм, як весняні квіти !

Пастушок 2

Просимо тя, Боже, просимо щиренько ,
Захисти від лиха і вітця , і неньку .
Хай ростуть здорові братчик і сестричка ,
А на столі буде біла паляничка .

Пастушок 3

Велика радість від світу ся з’явила ,
Діва Марія Сина породила,
І ми йдемо від хати до хати ,
Щоби добрим людям заколядувати .
Христос ся рождає!

Ведучий 1. Пустіть дітей приходити до Мене і не забороняйте їм ,

бо таких є Царство Боже.

Господь сказав ті слова, звертаючись до дітей. Коли людина змалку усвідомить мораль християнства, буде виконувати заповіді Божі, тобто любитиме свого ближнього, допомагатиме нужденному, то виросте небайдужою до чужого горя, буде корисною не лише рідним, а й своїй країні.

Ведучий 2. Ці слова взято зі священної і найвидатнішої пам'ятки людства - Біблії, точніше з одного із 4-ох Євангелій - Євангелія від Луки.

Вірш «Святвечірне» Б.Лепкого

Чистенько скрізь , натикано чатиння
За образи, накрито довгий стіл
Обрусом білим ; хата, як святиня,
А стіл неначе жертвенний престіл.
І блимають свічки, димок снується,
Зелене сіно пахне під столом
І радісно у грудях серце б'ється ,
І цілий світ здасться гарним сном,
«Щоби дітей ми розуму навчили
І довели щасливо під вінець,
А нам тоді спокійної могили
Та пам'яті незлої і - кінець " .
Бажання . Якби з них одна десята
Або хоч сота часть здійснилась нам,
Життя було би як Різдвяні свята
І як танок довкола райських брам.

Затихли вже колядники,
Вже північ залягає.
Лише на сіні дівтаки
Орішків ще шукають.
Пустують внуки , а в куті
Сидить дідусь на лаві,
Зі стін всміхаються святі,
Бо раді цій забаві.
Нараз десь шелест під вікном!
Хтось сперся на загаті...
І зацікавило все кругом ,
І тремт пішов по хаті.
Дідусь вікно перехрестив .
«Нічого. Звиклі речі.
Це дух Івана приходив
До нас на Святий вечір».

Ведучий 1. Особливою традицією в надвечір'я Різдва є Свята Вечера, до якої обов'язково входять 12 пісних страв. Як правило, до святвечірнього столу в різних куточках України подають наступні страв.

Ведучий 2.

Кутя – окраса столу. На Львівщині кутю готують густою, з пшениці, маку, родзинок, грецьких горіхів та засолоджують медом. На Харківщині готують кутю з рису, решта

інгредієнтів - ті ж. На Закарпатті ще також готують рідку кутю: відвар з пшениці змішується з узваром, додається вода, в якій запарювався мак, мед, мелені горіхи та мелений мак. Поряд з кутею на столі є плетенка – булка, сплетена косою, посипана маком. Їдять її по закінченню Різдвяних свят.

Інценівка оповідання «Святий вечір» Б.Лепкого

(Дівчина накриває стіл, хлопець приносить житній сніп і ставить у кутку, пастух кидає під стіл в 'язку сіна і розстелює його по підлозі)

Пастух. А тепер уважайте на вогонь!

Мати. А не забудьте там про чісник!

(Дівчина кладе часник під обрус на 4-ох кінцях стола, поміж тарілки - гіллячки темно-зеленої соснини)

Входить дівчина, каже:

- Просили вас татуньо й мамуня і я вас прошу на коляду *(подає миску з дарунками: горіхи, мід, медівники)*

Мати. А чия ти, доню ?

Дівчина. Зарічних...

Мати *(записують)*. Подякуй мамуні і проси татуня, щоби на 2-ий день свят прийшли до нас на вечеру .

(Увіходить хлопець з дарунками)

Хлопець. Просили вас татуньо й мамуня і я вас прошу на коляду.

Мати. А чий ти, сину ? - Стельмахів... - Подякуй мамуні і проси татуня, щоби на 2-ий день свят прийшли до нас на вечеру .

Мати *(до дітей)*:

-А квокати не будете ?

(Діти на сіно під столом, збирають горішки, цукерки, тішаться) :

- Кво-кво на Різдво!....

(Хтось з домашніх стукає у причілкове вікно, каже):

-А чи несуться вам кури ?

-Несуть, несуть, як мак трясуть!

Ведучий 1. Починаючи з вечора, усюди ходили колядники з "вифлеємською зіркою". На палці закріплювалася велика зірка з золоченого паперу, прикрашалася ліхтариком, паперовими гірляндами, іноді іконою Різдва, Спасителя чи Божої Матері, потім з цією зіркою, співаючи різдвяні гімни, обходили навколишні будинки. Такі відвідування називалися колядуванням.

Ведучий 2. Щодо колядування: колядують в Україні в різних місцях не в один і той же день. Де колядують вже на Святий Вечір, де - в перший день Різдва, а де - ранком другого дня свят. Колядували звичайно діти, дорослі парубки та дівчата. Діти збиралися ватагами в залежності від віку. Малі хлоп'ята співали під вікнами у сусідів. Старші діти, яким вже виповнилося років по дванадцять, обходили майже ціле село. Вони підходили до хати, ставали під вікнами та гукали всі разом, щоб господарі благословили їх колядування. Коли дозвіл одержували, починали співати колядку, призначену особисто господарю або господині, довідавшись заздалегідь, як кого звуть. Після закінчення співу, господарі виносили дітям дещо з солодошів або ж по копійці.

Заходять колядники. Колядують

Ведучий 1. Колядувати ходили окремо дорослі хлопці, окремо - дівчата. Хлопці ходили із "звіздою" та дзвоником. "Звізда" прикрашалася кольоровим папером, стрічками, у середині "звізди" - образок "Народження Христа" та свічка. Ватага колядників складалася з п'яти осіб: берези, звіздоноші, дзвонаря, міхоноші та запасного хлопця, який мав допомагати міхоноші. Звичайно вони колядували у хаті перед образами, після чого хлопців добре наділяли, запрошували до столу як дорогих гостей, але вони довго не затримувалися, вклонялися всім, хто був у господі, і поспішали до іншої хати.

Ведучий 2. Дівчата ходили колядувати ввечері, тому мали при собі ліхтар у формі місяця або зірки. Його прив'язували до великого ціпка та тримали високо над головою, щоб здалеку було видно дівочу ватагу. Дівчата звичайно в хату не заходили, а співали на дворі під вікнами. Їх наділяли цукерками, горіхами, солодошами та грошима.

Конкурс на краще віншування (побажання)

Хай родиться в полі
Жито й пшениця,

Хай хліб-сіль будуть
У Вашій світлиці.

Щоб Ви в своїм домі

Всі були здорові,

І щоби було у Вас

Усього доволі!

Хай сипляться гроші

Вам дощем із неба,

Нехай цей день, а також рік – завжди

буде веселий

Божа щира благодать, завжди буде в
оселях.

Біди не знати, ні страждань – в достатку
завжди жити,

І Дню Народження Христа – воістину
радіти! Христос Народився!

Христос народився!

Хай здоров'я з Вами буде

Хай Вас гумор не забуде,

Хай смачна кутя удасться,

Хай завжди панує щастя,

Щоб весело і багато провели

Різдвяні свята!

Хай Різдво у вишиванці,

Розбудить Вас щасливо вранці!

І принесе у Вашу хату,

Радість й усмішок багато.

Й Господь посилає

Усе,що Вам треба!

Хай щастя стукає у двері,

Хай заходять до оселі

Радість,злагода та спокій

І любов на довгі роки!

Хай різдвяна добра казка

Подарує тепло й ласку.

Хай різдвяні теплі зорі

Знищать смуток весь і горе.

Щастя, радості й добра.

З РІЗДВОМ!!!

Хай в році новім,

При святому Різдві,

Всі мрії сповняться -

Давні й нові!

Як тим пастухам,

Хай Вам ангел щоднини

Приносить до дому

Приємні новини!

ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!!!

Розбудить приспані надії,

Достатком й щастям Вас зігріє,

Зігріє сонцем і любов'ю та подарує Вам

здоров'я.

Хай різдвяна добра казка
Подарує тепло й ласку.
Хай різдвяні теплі зорі

Поезія « У Різдвяні свята» Б. Лепкого

У Різдвяні свята
Спішім брат до брата.
Позабудьмо, що нас ділить,
Що відводить нас від ціли.
І заколядуймо :
Дай тобі, Боже, всього, що гоже,
В пасіці рійно, в полі надійно,
А в хаті мирно і боговійно.
Всім нам посполу.
Згори до долу.

Поезія «Під Різдво» Б. Лепкого

Колядки , колядки . колядки,
Свічечки на зеленій ялинці;
Білий сніг вкрив садки і грядки.
Мерехтять на кождіській билинці
Любі сни . райські сни, сни весни,
Сни про те, що було і минуло,
Хоч як серце у грудях тисни.
Щоб забуло -воно не забуло.
Кожний день, кожду річ, кожний мент,
Кожде слово з уст близьких і рідних.
Заховало воно, мов фрагмент,
Мов мелодію арф неподібних.

Колядка «Бог предвічний»

(аудіозапис) . Заключне слово вчителя

Знищать смуток весь і горе.
Щастя, радості й добра.
З РІЗДВОМ!!!

Дай щасливо побороти
Нашу вдачу кволу.
Щоб ми рука в руку
І груди при груди
Йшли на стрічу кращій долі
Так, як другі люди .
Щоб цілий світ, браття,
Не міг вийти з дива.
Що зробила на Україні
Раз єдність правдива...

